

Вплив торговельної політики США на структуру глобальної торгівлі: можливості для України

Вероніка Мовчан

Видавець

Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ)

Авторка

Вероніка Мовчан, директорка з наукової роботи Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД)

Усі права захищені. Запити щодо рецензійних примірників та інші звернення стосовно цієї публікації слід надсилати видавцю. Відповідальність за погляди, висновки та рекомендації, висловлені в даній публікації, повністю покладається на автора (авторів), і їх інтерпретації не обов'язково відображають погляди чи політику Фонду Конрада Аденауера.

Публікація підготовлена в рамках проекту «Посилення аналітичних спроможностей прийняття рішень у сфері зовнішньої політики за допомогою громадянського суспільства» Центру міжнародної безпеки за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ).

© 2025 Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ)

вул. Богомольця Академіка, 5, кв. 1, 01024 Київ, Україна

Тел.: +380444927443

<https://www.kas.de/en/web/ukraine>

© 2025 Центр міжнародної безпеки

вул. Бородіна Інженера, 5-А, 02092 Київ, Україна

Тел.: +380999833140

<https://intsecurity.org/>

© 2025 Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

вул. Рейтарська 8/5-А, 01054 Київ, Україна

Тел.: +380442786342

<http://ier.com.ua>

Зміст

Вступ	4
Нова торговельна політика адміністрації Дональда Трампа	5
Реакція країн-партнерів та домовленості зі США	13
Вплив змін на світову економіку і торгівлю	20
Вплив, ризики та можливості для України	23
Висновки та рекомендації	26

Вступ

Адміністрація президента Трампа докорінно змінила торговельну політику США, що стало непересічним викликом для глобальної системи торгівлі. Окрім високих додаткових мит на окремі категорії товарів, як-от сталь, та торговельної війни з Китаєм, що стало продовженням політики часів його першої каденції, Дональд Трамп оголосив про введення додаткових мит для фактично всіх торговельних партнерів з особливо високими – для країн, які мають дефіцит торгівлі товарами зі США.

Як спосіб уникнення надвисоких мит, США запропонували торговельним партнерам укласти торговельні угоди, які дозволили пом'якшити, але не скасувати суттєве та асиметричне погіршення доступу на американський ринок. Станом на середину серпня 2025 року США мали домовленості з дванадцятьма партнерами, у тому числі рамкові угоди з ЄС, Сполученим Королівством, Японією та Південною Кореєю, а також тимчасові домовленості з Китаєм.

Однак ці домовленості не повністю усунули невизначеність щодо майбутнього доступу на ринок США. Більше того, невизначеними залишаються остаточні параметри доступу США до ринків цих країн, а також рішення щодо торговельної політики, які країни будуть прийняти для стимулювання або стримування переорієнтації потоків торгівлі через часткове закриття найбільшого за ємністю ринку світу.

У цій роботі проаналізовано основні зміни у торговельній політиці США, реакцію країн-партнерів, а також вплив цих змін як на світову торгівлю, так і на Україну.

Нова торговельна політика адміністрації Дональда Трампа

Протягом семи місяців адміністрація Дональда Трампа внесла суттєві зміни в торговельну політику США. Було запроваджено низку додаткових ввізних мит, які діють одночасно з митами режиму найбільшого сприяння.

Формально запровадження цих додаткових мит пояснюється потребою захисту національної безпеки, а їх запровадження супроводжувалось оголошенням надзвичайного стану в економіці. Зловживання цим аргументом для просування протекціонізму завжди було потенційною слабкою ланкою правил СОТ, й наразі ця загроза, здається, втілюється.

Хоча варто зазначити, що право президента Трампа запроваджувати додаткові мита під приводом надзвичайного стану в економіці наразі оскаржується у судах. 29 серпня Апеляційний суд США федерального округу (The U.S. Court of Appeals for the Federal Circuit) постановив, що Трамп не має такого права. Це рішення значною мірою підтримало травневе рішення спеціалізованого федерального торгового суду в Нью-Йорку. Але Апеляційний суд не скасував тарифи негайно. [Рішення](#) про скасування набуває чинності 14 жовтня 2025 року, що дає адміністрації Дональда Трампа достатньо часу на апеляцію до Верховного суду.

Станом на кінець серпня 2025 року перегляд режиму доступу до ринку США ще далеко не завершений, хоча темп змін трохи сповільнився. Нові додаткові мита, запроваджені протягом лютого-серпня 2025 року, можна умовно віднести до однієї з трьох широких категорій:

- **«Санкційні» мита:** це мита, офіційними мотивами яких є спонукання міжнародних партнерів США до певних дій або покарання за бездіяльність.
- **Секторальні мита:** це мита, покликані захистити певні сектори від імпорту, який, за оцінками адміністрації США, створює загрозу національній безпеці.
- **Мита «у відповідь» (reciprocal):** це мита, які запроваджені у першу чергу як захід вирівнювання дефіциту товарної торгівлі США, що призвів до надзвичайного стану в економіці.

Нижче в цьому розділі наведено хронологію та ключові аспекти змін для кожної з категорій додаткових мит, а наступний розділ присвячений реакції партнерів, зокрема, новим торговельним домовленостям зі США.

«Санкційні» мита

До категорії «санкційних» мит віднесені мита, офіційно введені як відповідь на занепокоєння США щодо незаконного обігу синтетичних наркотиків, зокрема фентанілу, незадовільних заходів контролю за міграцією, порушення принципів верховенства права та купівлі російської нафти.

Таблиця 1. «Санкційні» мита США: хронологія ключових рішень станом на 21 серпня 2025 року

Оголошення	Початок дії	Опис
1 лютого	4 березня	Додаткові ввізні мита на рівні 25% на весь імпорт із Канади, за виключенням енергетичних продуктів, на які мито встановлено на рівні 10%. Рішення прийнято як відповідь на занепокоєння щодо незаконного обігу наркотиків, зокрема фентанілу, та ситуацію з незаконною міграцією на північному кордоні США. Додаткові ввізні мита на рівні 10% на імпорт товарів з Китаю. Рішення прийнято як відповідь на занепокоєння щодо ланцюга поставок синтетичних опіоїдів. Додаткові ввізні мита на рівні 25% на весь імпорт з Мексики. Рішення прийнято як відповідь на занепокоєння щодо незаконного обігу наркотиків, зокрема фентанілу, та ситуацію з незаконною міграцією на південному кордоні США.
3 березня	4 березня	Додаткові ввізні мита на рівні 20% на всі товари з Китаю. Підвищення мит пояснюється незадовільними діями Китаю щодо боротьби з поставками синтетичних опіоїдів.
6 березня	7 березня	Скасування дії додаткових ввізних мит на товари походженням із Канади та Мексики, на які поширюється дія USMCA (торговельної угоди між США, Мексикою та Канадою, яка була укладена у липні 2020 року під час першої каденції Дональда Трампа та замінила NAFTA). Рішення пояснюється інтересами американських виробників, зокрема, автомобільної галузі. Водночас на товари, які не відповідають правилам походження USMCA, при імпорт із Канади та

Оголошення	Початок дії	Опис
		Мексика запроваджено 25% мита , окрім імпорту енергетичних товарів із Канади та солей калію з Канади та Мексики, до яких застосовується ставка мита 10%.
24 березня	24 березня	Розширення переліку енергетичних продуктів походженням із Канади, щодо яких застосовується 10% замість 25%.
15 травня	15 травня	Звуження переліку енергетичних продуктів походженням із Канади, щодо яких застосовується 10%. З нього виключені окремі вироби зі сталі та алюмінію.
30 липня	6 серпня	Запровадження 40% додаткового мита щодо Бразилії. Рішення мотивується загрозою національній безпеці, зовнішній політиці та економіці США через суд над колишнім президентом Бразилії Ж. Болсонару та його прихильниками.
6 серпня	27 серпня	Запровадження 25% додаткового мита на імпорт з Індії, окремі товари, на які поширюється дія Розділу 232. Рішення пояснюється закупівлею Індією російської нафти. Аналогічні санкції у майбутньому можуть бути застосовані до інших країн-покупців російської нафти.

Станом на 21 серпня «санкційні» мита були накладені на імпорт із Канади, Мексики, Китаю, Бразилії та Індії. Тобто перелік країн, щодо яких застосовуються такі мита, досить вузький.

У випадку Канади та Мексики запроваджені додаткові мита були згодом пом'якшені щодо товарів, на які поширюється USMCA, а додаткові мита щодо Китаю були знижені у рамках тимчасової угоди між США та Китаєм (див. огляд цих домовленостей нижче).

Секторальні мита

До категорії «секторальних» віднесені мита, які були введені для стимулювання внутрішнього виробництва й інвестицій, у тому числі перенесення (повернення) виробництва у Сполучені Штати, що поточною адміністрацією США розглядається

як питання національної безпеки. Введення додаткових секторальних мит відбувається відповідно до Розділу 232 [Закону](#) про розширення торгівлі 1962 року.

Таблиця 2. Секторальні мита США: хронологія ключових рішень станом на 21 серпня 2025 року

Оголошення	Початок дії	Опис
10 лютого	12 березня	Додаткове 25% захисне мито на вироби зі сталі. Відновлено дію 25% захисних мит на сталь та вироби з неї щодо Аргентини, Австралії, Бразилії, Канади, ЄС, Японії, Мексики, Південної Кореї, України, Сполученого Королівства.
11 лютого	12 березня	Збільшення ставки додаткового ввізного мита на алюміній та вироби з нього з 10% до 25%. Для Росії мито збережено на рівні 200% (діє з 2023 року). Водночас запроваджено ввізне мито на вироби з алюмінію, які використовують проміжні матеріали походженням із Росії, на рівні 200%. Відновлено дію 25% захисних мит на алюміній та вироби з нього щодо Аргентини, Австралії, Канади, ЄС, Мексики, Сполученого Королівства.
26 березня	3 квітня	Запровадження 25% мита на пасажирські автомобілі та легкі вантажівки.
26 березня	3 травня	Запровадження 25% мита на запасні частини для автомобілів.
4 квітня	4 квітня	Розширення переліку виробів з алюмінію, на які поширюється додаткове 25% мито. До переліку додано пивні та порожні алюмінієві банки.
3 червня	4 червня	Підвищення додаткових ввізних мит на сталь, алюміній та вироби з них з 25% до 50% для всіх країн. Для Сполученого Королівства додаткове мито залишається 25% відповідно до угоди (див. нижче).
12 червня	23 червня	Розширення переліку виробів зі сталі, щодо яких діє додаткове мито.

Оголошення	Початок дії	Опис
30 липня	1 серпня	Додаткове 50% МИТО на імпорт напівфабрикатів з міді, таких як мідні труби, дроти, прутки, листи та трубки, та мідномістких похідних продуктів, таких як трубопровідна арматура, кабелі, з'єднувачі та електричні компоненти.
16 серпня	18 серпня	Розширення переліку товарів, щодо яких діє додаткове мито на сталь, алюміній та вироби з них.

Станом на середину серпня США запровадили додаткові секторальні мита щодо сталі, алюмінію та виробів з них, пасажирських автомобілів і легких вантажівок та запчастин до них, а також виробів з міді. Очікується запровадження мит ще на низку товарів, зокрема на напівпровідники, продукцію фармацевтичної промисловості, пиломатеріали та меблі. Про ці розслідування вже було оголошено, але рішення ще немає. Ймовірно, такі мита можуть у майбутньому вводитися й щодо інших товарів.

Характерною рисою застосування нових мит стала відсутність певності як щодо їх охоплення, так і щодо остаточних ставок мита. Наприклад, переліки виробів зі сталі та алюмінію, щодо яких діють захисні мита, переглядалися двічі після введення у лютому 2025 року. Ставки на ці товари подвоїлись порівняно з початковими.

На відміну від «санкційних» мит, які діють для чітко визначених країн, секторальні мита переважно застосовуються щодо всіх країн-імпортерів, хоча й з певними виключеннями. Наприклад, відповідно до угоди між США та Сполученим Королівством, ставка ввізного мита щодо сталі, алюмінію та виробів з них зберіглася на рівні 25%, а не була підвищена до 50%, як це сталося щодо інших партнерів США. ЄС домовився про виключення для імпорту автомобілів та очікуваних мит щодо фармацевтики та пиломатеріалів.

Ще одним виключенням є імпорт алюмінію або виробів з алюмінію, які мають російське походження. Такий імпорт вже кілька років обкладається ставкою 200%, й ця ставка не була переглянута у лютому-серпні 2025 року.

Мита «у відповідь»

Запровадження США мит «у відповідь» (reciprocal) стало найбільшим викликом для глобальної торгівлі, оскільки ці мита стосуються всіх торговельних партнерів США, за невеликими виключеннями. Саме загроза запровадження та поступового підвищення цих мит стала поштовхом для укладання нових, асиметричних торговельних угод, які розглянуті нижче.

Таблиця 3. Мита США «у відповідь»: хронологія ключових рішень станом на 21 серпня 2025 року

Оголошення	Початок дії	Опис
2 квітня	5 квітня	Запровадження додаткового ввізного мита «у відповідь» на рівні 10% для всіх країн, окрім Канади, Мексики та країн, на які поширюється спеціальний режим (Росія, Північна Корея, Куба, Білорусь). Також є виключення по товарному охопленню, зокрема мита «у відповідь» не застосовуються до товарів, на які поширюється дія Розділу 232, а також злитків, енергетичних матеріалів, окремих мінералів.
2 квітня	8 квітня, перенесено на 9 липня, потім на 31 липня, запроваджено 7 серпня	Запровадження підвищеного диференційованого додаткового ввізного мита «у відповідь» для 57 країн, якщо тільки не укладено окрему угоду зі США.
8 квітня	9 квітня	Запровадження додаткового ввізного мита «у відповідь» для Китаю збільшено з 34% до 84%, введені нові ставки оподаткування посилок з низькою вартістю.
10 квітня	10 квітня	Запровадження додаткового ввізного мита «у відповідь» для Китаю збільшено до 125%, введені нові ставки оподаткування поставок з низькою вартістю.
11 квітня	5 квітня	Окремі електронні товари виключені з переліку товарів, щодо яких застосовуються мита «у відповідь». Рішення діє ретроспективно з 5 квітня.

Основні параметри мит «у відповідь», а саме існування базової ставки на рівні 10% для всіх країн, з невеликими виключеннями, та підвищеної ставки для країн, з якими США має дефіцит торгівлі товарами, були представлені ще 2 квітня. Однак основним питанням наступних чотирьох місяців став розмір цієї підвищеної ставки.

За [інформацією](#), зібраною Global Trade Alert, початково перелік країн та територій, щодо яких має застосовуватися підвищена ставка, включав 84 найменування*, з яких 27 – це країни-члени ЄС.

** Алжир, Ангола, Австрія, Бангладеш, Бельгія, Боснія і Герцеговина, Ботсвана, Бруней, Болгарія, Камбоджа, Камерун, Чад, Китай, Кот д'Івуар, Хорватія, Кіпр, Чехія, Демократична Республіка Конго, Данія, Екваторіальна Гвінея, Естонія, Фолклендські острови, Фіджі, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Гренландія, Гайана, Угорщина, Індія, Індонезія, Ірак, Ірландія, Ізраїль, Італія, Японія, Йорданія, Казахстан, Лаос, Латвія, Лесото, Лівія, Ліхтенштейн, Литва, Люксембург, Мадагаскар, Малаві, Малайзія, Мальта, Маврикій, Молдова, Мозамбік, М'янма, Намібія, Науру, Нідерланди, Нікарагуа, Нігерія, Північна Македонія, Норвегія, Пакистан, Філіппіни, Польща, Португалія, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Південна Африка, Південна Корея, Іспанія, Шрі-Ланка, Швеція, Швейцарія, Сирія, Тайвань, Таїланд, Туніс, Вануату, Венесуела, В'єтнам, Замбія, Зімбабве.*

Підвищена ставка варіювалася від 11% для Камеруну та Демократичної Республіки Конго до 50% для Лесото. Для країн ЄС запропонована ставка складала 20%, для Японії – 24%, Індії – 26%, Швейцарії – 31%, Китаю – 34%, В'єтнаму – 46%.

Ставки, які почали діяти у серпні, дещо відрізняються, причому не лише для країн, які уклали рамкові торговельні угоди зі США. В остаточному (станом на 21 серпня) варіанті підвищені ставки застосовано до 91 країн та територій, у тому числі – до 27 країн-членів ЄС. При цьому кілька країн та територій, для яких у квітні передбачалося введення підвищеної ставки, врешті-решт отримали лише 10% базову ставку додаткового мита. Це стосується Китаю, з яким США уклали тимчасову угоду, а також Гренландії та Фолклендських островів. Водночас до переліку країн, яких стосуватиметься підвищена ставка, було додано десять країн, а саме Афганістан, Болівію, Коста Ріку, Еквадор, Гану, Ісландію, Нову Зеландію, Папуа Нову Гвінею, Туреччину та Уганду.

Порівняно з квітнем, для більшості країн рівень підвищених ставок змінився. Й, хоча риторика Дональда Трампа змушувала чекати на погіршення, насправді, для більшості країн відбулося зменшення ставки. Так, остаточна ставка для Лесото склала 15% замість 50%, для В'єтнаму – 20% замість 46%, для Японії – 15% замість 24%. До ЄС застосовується спеціальна формула, за якою додаткове мито дорівнює нулю, якщо ставка мита найбільшого сприяння перевищує 15%, а в іншому випадку додаткове мито визначається як різниця між 15% та чинною ставкою мита режиму найбільшого сприяння. Водночас, для кількох країн остаточна ставка вища за оголошену в квітні. Це стосується країн, які додалися до переліку в серпні, а також у першу чергу Швейцарії, остаточна ставка для якої введена на рівні 39%, що на 8% перевищує оголошену в квітні.

У багатьох випадках перегляд ставок пов'язаний з укладанням торговельних угод, які розглянуті нижче.

В цілому процес підготовки до запровадження додаткових ввізних мит усіх трьох категорій відбувався у рамках певного шаблону:

- ▶ Оголошення розслідування чи дослідження за кілька місяців до оголошення власне заходів;
- ▶ Повідомлення про плани введення надвисоких ставок для формування стартової позиції для переговорів на умовах, які вигідні США;
- ▶ Погрози застосування додаткових обмежень у випадку, якщо країна-партнер вдається до заходів у відповідь або не готова на поступки;
- ▶ Вузькі часові рамки, а отже стрімкі переговори під тиском введення ще вищих торговельних обмежень.

Це дозволило США загальмувати протидію партнерів та укласти нові торговельні угоди, які дуже відрізняються від класичних преференційних торговельних угод, до яких світова економіка звикла за останні понад півсторіччя.

Реакція країн-партнерів та домовленості зі США

Реакція різних країн світу на зміни у торговельній політиці США є строкатою і включає всі можливі варіанти: від пасивного сприйняття, пошуку компромісу та укладення нових торговельних угод зі США до погроз застосування заходів у відповідь і до повноцінної торговельної війни. Причому сторони в пошуках нового балансу включають у перемовини питання, які виходять поза межі торгівлі товарами.

Більшість країн світу, у першу чергу ті, щодо яких мита «у відповідь» із самого початку передбачали базову ставку, наразі обрали шлях пасивного спостереження. До цієї групи належить Україна.

Дуже активна, хоча відносно коротка, торговельна війна відбулась між США та Китаєм (див. інформацію нижче). 12 травня США та Китай досягли тимчасових [домовленостей](#) про деескалацію, які початково діяли до 12 серпня 2025 року, а згодом були продовжені ще на 90 днів до 10 листопада.

Канада та ЄС ввели у 2025 році нові мита проти США, однак тривалість застосування цих заходів непевна. Канада, яка першою відповіла на додаткові мита адміністрації Трампа введенням своїх мит на продукцію походженням зі США, оголосила про [скасування](#) частини цих мит з 1 вересня. ЄС, після кількомісячної підготовки та консультацій із зацікавленими сторонами, 24 липня опублікував [рішення](#) про запровадження додаткових мит на товари зі США у рамках заходів перебалансування. Але 27 липня була укладена рамкова торговельна [угода](#), й вже 6 серпня дія щойно запроваджених заходів була призупинена.

Ще кілька країн заявляли про підготовку таких заходів та готовність їх запровадити, якщо їм не вдасться досягнути домовленостей зі США, але інформації про фактичне застосування додаткових обмежень щодо США немає. Одним із можливих пояснень є тактика погроз подальшого стрімкого погіршення доступу до ринку США у випадку застосування контр-заходів.

У СОТ вже зареєстровано кілька торговельних суперечок щодо США. Якщо дивитись у зворотному порядку, найновішим є позов Бразилії. 11 серпня Бразилія подала [заявку](#) на консультації щодо запровадження мит «у відповідь» та введення додаткового 40% «санкційного» мита. Це вже друга заявка щодо мит США «у відповідь», перша була [зареєстрована](#) у квітні Китаєм. Канада зареєструвала кілька заявок, які стосуються секторальних мит: у березні щодо [мит](#) на вироби зі сталі та алюмінію та у квітні щодо [мит](#) на автомобілі та запчастини до них. До консультацій щодо мит на вироби зі сталі та алюмінію хотів приєднатись ЄС, однак США відмовили. Також і Китай, і Канада зареєстрували позови щодо «санкційних» мит,

які були запроваджені США. [Запит](#) на консультації від Китаю був поданий 4 лютого, а [запит](#) Канади – 4 березня.

У всіх випадках позови не просунулися далі прийняття США вимоги щодо консультацій. Також у всіх цих позовах США поширювали [заяву](#), що оскаржувані тарифи є «питаннями національної безпеки, які не підлягають перегляду або вирішенню шляхом врегулювання спорів СОТ». Це твердження робить перспективи врегулювання торговельних суперечок щодо нової торговельної політики США у рамках СОТ примарними.

І це ж робить укладання нових торговельних угод зі США поки чи не єдиним дієвим інструментом зниження рівня невизначеності щодо поточного і майбутнього доступу на цей ринок.

Станом на 21 серпня 2025 року відомо про дванадцять [угод](#), які були укладені США: 8 травня – зі Сполученим Королівством, 12 травня – з Китаєм (тимчасові домовленості), 2 липня – з В'єтнамом, 4 липня – з Камбоджею, 22 липня – з Філіппінами та Індонезією, 23 липня – з Японією, 27 липня – з ЄС, 30 липня – з Пакистаном, 31 липня – з Південною Кореєю, 1 серпня – з Малайзією і Таїландом.

Важливо відзначити, що досягнуті домовленості не оформлені як міжнародні договори, це наразі політичні домовленості, головні деталі яких відомі з публічних заяв, прес-релізів та, у кількох випадках, зі спільних рамкових документів. Фактично ці домовленості не є юридично зобов'язуючими, а отже зберігається певний рівень невизначеності щодо доступу до ринку США для країн-партнерів, а також до ринку країн-партнерів для товарів походженням зі США.

Нижче коротко розглянуті ключові оголошені деталі угод, які США уклали (або оголосили про укладення) після початку другої каденції президента Трампа. Угоди представлені в алфавітному порядку.

В'єтнам

За інформацією Дональда Трампа, угода встановлює 20% мито на більшість в'єтнамських товарів, які ввозяться до США, що значно менше попередньо обіцяних 46%, але в рази вище аніж ввізне мито, яке діяло у 2024 році. Водночас на «незаконно перевантажені» товари діятиме мито 40%. Натомість США отримують «повний доступ» до в'єтнамського ринку.

З боку В'єтнаму підтвердження угоди наразі нема. Водночас у виконавчому указі від 31 липня щодо встановлення підвищених ставок мит «у відповідь» мито для В'єтнаму встановлено на рівні 20%, що опосередковано підтверджує існування домовленостей.

Європейський Союз

Рамкові положення нової торговельної угоди між США та ЄС були узгоджені 27 липня. Основні елементи домовленостей, які були надалі підтверджені в Спільній [заяві](#) щодо рамокних домовленостей США-ЄС про взаємну, чесну та збалансовану торгівлю від 21 серпня 2025 року, включають:

- ▶ Зобов'язання США застосовувати щодо товарів походженням із країн ЄС 15% як максимально можливої надбавки до мит. Якщо чинна ставка ввізного мита у режимі найбільшого сприяння перевищує 15%, додаткове мито не застосовується, якщо менше – додаткове мито складає різницю між чинною ставкою і 15%.
- ▶ Наміри США застосовувати цей режим також до автомобілів та запчастин до них (зараз для ЄС діє стандартна ставка 25%) за умови прогресу ЄС у виконанні своєї частини зобов'язань щодо скасування ввізних мит для товарів походженням зі США, а у майбутньому – до фармацевтики, напівпровідників та пиломатеріалів;
- ▶ Зобов'язання США використовувати лише ставку режиму найбільшого сприяння, тобто жодних додаткових мит, до низки товарів походженням із ЄС, як-от недоступні природні ресурси (включаючи корок), усі літаки та їх деталі, генеричні фармацевтичні препарати та їх інгредієнти, а також хімічні прекурсори;
- ▶ Наміри ЄС скасувати ввізні мита на всі промислові товари США та надати пільговий доступ до ринку для широкого спектру морепродуктів та сільськогосподарської продукції США, включаючи горіхи, молочні продукти, свіжі та оброблені фрукти та овочі, оброблені харчові продукти, насіння садових культур, соєву олію, а також свинину та м'ясо бізона;
- ▶ Наміри США та ЄС розглянути застосування тарифних квот для покращення доступу виробів зі сталі та алюмінію походженням із ЄС до ринку США (наразі діє додаткова ставка 50%), працювати над зниженням нетарифних обмежень та розширенням переліку товарів, які постачатимуться на ринок США без додаткових мит;
- ▶ Наміри ЄС до кінця 2028 року купити в США енергоносії на 750 млрд доларів США, чипів для штучного інтелекту на 40 млрд доларів США та активізувати закупівлі зброї, а також інвестувати додаткові 600 млрд доларів у американську економіку.

Це найбільш асиметрична торговельна угода з усіх, які коли-небудь укладав ЄС. Фактично відбулось значне погіршення – порівняно з 2024 роком – доступу на ринок США для країн ЄС, тоді як США отримують режим вільної торгівлі для промислової продукції, якщо/коли домовленості будуть повністю реалізовані.

Індонезія

Угода встановлює додаткову тарифну ставку на індонезійський імпорт на рівні 19%, що нижче раніше оголошених 32%, але значно вище за ставку, яка діяла раніше. За словами США, в обмін на це Індонезія зобов'язалася скасувати 99% тарифних бар'єрів на промислову та сільськогосподарську продукцію США, звільнити американські компанії від вимог щодо місцевого вмісту, прийняти стандарти США для транспортних засобів та медичних виробів, а також скасувати обмеження на експорт критично важливих мінералів до США.

Уряд США також повідомив, що угода включає зобов'язання Індонезії щодо цифрових торговельних бар'єрів, захисту праці, включаючи заборону на примусову працю, екологічних заходів проти незаконного рибальства та лісозаготівлі, а також участі у Глобальному форумі з питань надлишкових потужностей у сталеливарному виробництві.

Індонезія поки що підтвердила лише своє зобов'язання щодо зниження ввізних мит на «різні» товари та прямих закупівель ключових американських товарів, таких як сільськогосподарська продукція та енергетичні товари. При цьому у виконавчому указі від 31 липня щодо встановлення підвищених ставок мит «у відповідь» мито для Індонезії встановлено на рівні 19%, що опосередковано підтверджує існування домовленостей.

Камбоджа

Хоча детальної інформації про торговельні домовленості між США та Камбоджею досі немає, про існування угоди говорили як Дональд Трамп, так і державний секретар з питань торгівлі США. У виконавчому указі від 31 липня щодо встановлення підвищених ставок мит «у відповідь» мито для Камбоджі встановлено на рівні 19%, що також опосередковано підтверджує існування домовленостей.

Китай

12 травня 2025 року США та Китай опублікували «Спільну заяву щодо американсько-китайської економічної та торговельної зустрічі в Женеві».

У заяві було зазначено тимчасове призупинення до 12 серпня 2025 року дії додаткових тарифів, запроваджених взаємно з квітня 2025 року. Зокрема, США погодилися знизити тарифи «у відповідь» для Китаю зі 125% до 10%, а також знизити мита на імпорт товарів з низькою вартістю. У свою чергу, Китай погодився знизити мита, які запровадив у відповідь на дії США.

У спільній [заяві](#) також містився заклик до Китаю «вжити всіх необхідних адміністративних заходів для призупинення або скасування нетарифних контрзаходів, вжитих проти США з 2 квітня 2025 року».

Протягом травня та червня Китай тимчасово призупинив дію чорного списку кількох американських компаній, надав експортні ліцензії на рідкісноземельні продукти та, як повідомляється, дозволив національним авіакомпаніям відновити закупку Boeing.

Після зустрічі у Стокгольмі тимчасові торговельні домовленості були продовжені ще на 90 днів, до 10 листопада. Крім збереження попередніх заходів, уряд Китаю забрав деякі американські компанії зі своїх списків експортного контролю та ненадійних організацій. Перемовини продовжуються.

Малайзія

Угода з Малайзією передбачає застосування мита «у відповідь» на рівні 19%, що менше попередньо обіцяних 25%. Однак це значно гірше, ніж доступ до ринку США до введення цих додаткових мит. Інформації про зниження секторальних мит немає. Ці домовленості опосередковано підтверджуються рівнем мита, встановленим для Малайзії у виконавчому указі від 31 липня.

З боку Малайзії нові домовленості включають зниження або скасування імпорتنих мит на понад 98% імпорту США, згода не запроваджувати жодних експортних обмежень на постачання рідкоземельних елементів або критично важливих мінералів до США, послаблення різних нетарифних бар'єрів та скасування вимог до американських соціальних мереж і постачальників хмарних послуг щодо внесків до державного фонду.

Крім того, Малайзія зобов'язалася придбати в США напівпровідники, центри обробки даних та літаки на суму 150 млрд доларів США протягом наступних п'яти років. Також є зобов'язання щодо закупівлі зрідженого газу та телекомунікаційної продукції. Угода також включає транскордонні малайзійські інвестиції до США на суму 70 млрд доларів США протягом наступних 10 років.

Пакистан

Відповідно до домовленостей, мито «у відповідь» для Пакистану встановлюється на рівні 19%, що на 10% краще, аніж ставка, оголошена у квітні. Також країни домовилися про розробку нафтових родовищ. Інших деталей щодо домовленостей поки немає.

Південна Корея

Угода з Південною Кореєю передбачає застосування мита «у відповідь» на рівні 15%, що на 10% краще, ніж попередньо оголошені плани, але значно гірше, ніж мита США до зміни політики. Ці зміни вже були включені у виконавчий указ Дональда Трампа від 31 липня.

США також погодилися знизити секторальні мита на імпорт автомобілів та запчастин до 15%, однак ці зміни поки не були впроваджені. США пообіцяли не

ставитися до Південної Кореї гірше, ніж до будь-якої іншої країни, щодо потенційних тарифів на напівпровідники та фармацевтичні препарати. Додаткові секторальні мит на сталь, алюміній та мідь не були включені до угоди.

У свою чергу, уряд Південної Кореї підтвердив зобов'язання надати США до 350 млрд доларів США інвестицій, зосереджуючись на суднобудуванні, напівпровідниках, ядерній енергетиці, батареях і біотехнологіях. Крім того, Південна Корея пообіцяла придбати у США енергетичні продукти на 100 млрд доларів. Про додаткове відкриття ринку Кореї для американських товарів не повідомляється.

Сполучене Королівство

У травні 2025 року Сполучене Королівство та США оголосили про [«Угоду»](#) про економічне процвітання», яка встановлює взаємні торговельні преференції між двома країнами. Це перша нова торговельна угода, яка була укладена за другої каденції Трампа.

США надали безмитний доступ до аерокосмічної продукції (замість 10% додаткового мита), квоту на 100 000 автомобілів з 10% тарифами на автомобільні деталі, а також зобов'язалися запровадити квоти на сталь та перерозподілити квоти на 13000 тонн яловичини. Сполучене Королівство зобов'язалося запровадити безмитні квоти у розмірі 13000 тонн на американську яловичину, скасувало тарифи у рамках тарифної квоти на яловичину в розмірі 1000 тонн та встановило тарифну квоту на етанол у розмірі 1,4 мільярда літрів.

Реалізація домовленостей розпочалася вже у липні 2025 року.

Таїланд

Про угоду з Таїландом відомо, що вона існує, а також що мито «у відповідь» для Таїланду передбачено на рівні 19% порівняно з початковими 36%. Існування угоди опосередковано підтверджується тим, що саме ця ставка мита була запроваджена виконавчим указом від 31 липня.

Філіппіни

Угода встановлює 19% мито «у відповідь» на філіппінські товари, що дуже близько до попередньо оголошених 20%, що опосередковано підтверджується виконавчим указом від 31 липня. Натомість Філіппіни скасують імпортні мита на деякі товари США, включаючи автомобілі, та збільшать імпорт американських соєвих продуктів, пшениці та фармацевтичних препаратів.

Японія

За наявною інформацією, США застосовуватимуть 15% базову ставку на японські товари, що нижче, аніж попередньо оголошені 25%. Це підтверджується виконавчим указом від 31 липня.

За інформацією Японії, зниження мит також поширюватиметься на японські автомобілі та автозапчастини, щодо яких наразі діє 25% додаткового мита, запроваджені у квітні-травні. Однак США прямо це не підтвердили.

Зі свого боку, Японія зобов'язалася надати 550 млрд доларів США інвестицій та позик для японських інвестицій у США. Ключові сектори для інвестицій – напівпровідники, фармацевтика, сталь, суднобудування, критично важливі корисні копалини, авіація, енергетика, автомобілі, штучний інтелект та квантові технології. Японія також збільшить обсяг імпорту рису зі США в межах річної безмитної тарифної квоти у 100 000 тонн.

Уряд США заявив, що Японія закупить американські товари на кілька мільярдів доларів США, включаючи кукурудзу, сою, добрива, біоетанол, екологічне авіаційне паливо, комерційні літаки та оборонне обладнання. Однак інформації щодо зміни у ставках ввізних мит або інших умов доступу до ринку Японії, що могло б пояснити зростання експорту, наразі немає. Можливо, мова йде про державні закупівлі або сприяння контрактам між японськими та американськими компаніями.

Таким чином, у відповідь на загрозу запровадження надвисоких додаткових мит Японія погодилася на відносно помірне їхнє збільшення та надала значні інвестиційні зобов'язання, водночас умови доступу на ринок Японії для США залишилися незмінним.

Підсумовуючи, визначальними рисами нових торговельних угод є їх кричуща асиметричність. Партнери США погодилися на значне, порівняно з 2024 роком, погіршення доступу до ринку США з одночасним частковим чи повним відкриттям власного ринку, а також дали додаткові зобов'язання щодо купівлі американських товарів та інвестицій в економіку США. На відміну від традиційних торговельних угод, які підкреслювали збалансованість та були покликані максимізувати економічні вигоди для всіх залучених сторін, нові домовленості США, незважаючи на додаткові стимули для окремих секторів або й компаній, скоріше мінімізують програти.

Вплив змін на світову економіку і торгівлю

За оцінками Кільського інституту світової економіки (Kiel Institute for the World Economy), запровадження додаткових мит, у тому числі мит «у відповідь», більше шкодитиме економіці США, аніж країнам, щодо яких запроваджені ці мита. Якщо гальмування світової економіки через зростання протекціонізму в світовій торгівлі внаслідок рішень адміністрації США та реакції країн-партнерів може скласти 0,8% у короткостроковій перспективі, [скорочення](#) реального виробництва США складатиме 1,7% порівняно з 0,6% для Китаю, 0,3% для Японії та 0,2% для ЄС.

Схожі [результати](#) отримали дослідники Інституту міжнародної економіки Петерсона (Peterson Institute for International Economics). Залежно від припущень щодо рівня нових мит США, реакції ЄС та Китаю на політику США та змін у оцінці ризикованості інвестицій у США скорочення реального ВВП США становитиме від 2,1% у короткостроковій перспективі за умов максимально несприятливого сценарію до 0,4% у найбільш оптимістичному випадку (низькі додаткові мита, відсутність реакції партнерів, відсутність зміни рівня ризику). Короткострокове падіння ВВП Китаю у найбільш несприятливому сценарії становитиме 1,2%.

Світова організація торгівлі (СОТ) [очікує](#), що у 2025 році глобальна торгівля товарами зросте на 0,9%. Цей серпневий прогноз виявився кращим, ніж квітнева [оцінка](#) падіння торгівлі на 0,2%, але втричі нижчим за приріст на рівні 2,7%, який прогнозували на початку року, до змін торговельної політики США. Перегляд відбувся внаслідок кращих, ніж очікувалося, результатів першого півріччя, що було пов'язано з відстрочкою у запровадженні підвищеної ставки мит США «у відповідь», швидким припиненням «гарячої фази» торговельної війни між США та Китаєм та утриманням більшості країн від контр-заходів (retaliation). Однак ситуація залишається несприятливою для торгівлі, й СОТ надалі знизилася прогноз на 2026 рік з 2,5% до 1,8%.

Окрім гальмування світової торгівлі, торговельна політика США спонукала також переорієнтацію торговельних потоків. Значне погіршення доступу до ринку США зменшило попит на імпорتنі товари і поставило їх виробників перед вибором між скороченням виробництва або переспрямуванням цих товарів на власний внутрішній ринок або пошуком нових ринків збуту. Відповідно, був запущений процес переорієнтації, що може спричинити новий раунд протекціонізму, тепер вже для захисту від цих нових торговельних потоків, а також кроків реакції на ці захисні заходи. Це спостерігалось у 2018-2019 роках після введення США додаткових мит на сталь за першої каденції Трампа.

Хоча станом на серпень 2025 ще рано оцінювати переорієнтацію, перші наслідки вже проявляються. Наприклад, у відповідь на секторальні мита США, у червні 2025

року Канада запровадила додаткове 50% мито на імпорт сталі понад обсяги тарифних квот з країн, з якими Канада не має угод про вільну торгівлю. А вже у серпні Китай ініціював [консультації](#) щодо цих заходів у рамках механізму вирішення суперечок СОТ.

Інший приклад реакції на проблему потенційно стрімкого зростання імпорту через переорієнтацію – реакція ЄС. У червні Європейська комісія ввела новий [інструмент](#) спостереження (surveillance tool), щоб «допомогти захистити ЄС від раптових та потенційно деструктивних стрибків імпорту». Обґрунтування введення цього інструменту прив'язано саме до феномену «шкідливого перенаправлення торгівлі, яке відбувається, коли значна кількість товарів, які не можуть потрапити на інші ринки через високі тарифи та інші обмеження, перенаправляється до ЄС». У випадку стрімкого зростання імпорту Європейська комісія починає діалог із країнами, з яких походить цей імпорт, для запобігання такій переорієнтації. Такий [діалог](#) розпочато з Китаєм. Також Комісія закликає виробників, якщо вони вбачають у зростанні імпорту загрозу, ініціювати відповідні торговельні розслідування – антидемпінгові, анти-субсидіарні або захисні.

Одночасно з процесами захисту внутрішнього ринку у країнах-партнерах нова торговельна політика США не зупинила, а, можливо, й стимулювала пошук нових домовленостей та кращих умов доступу до ринків. Розширення мережі угод про вільну торгівлю залишається у фокусі ЄС. Наприклад, у травні Європейська комісія оголосила про [початок](#) переговорів щодо створення зони вільної торгівлі з Об'єднаними Арабськими Еміратами. Активізувалися пошуки можливостей для торговельної співпраці між країнами так званого «Глобального Півдня» як на двосторонньому рівні, так й у рамках таких організацій, як БРІКС та ШОС. Зокрема, у серпні відбувся [візит](#) Прем'єр-міністра Індії до Бразилії, під час якого важливими були теми зміцнення торговельних зв'язків задля компенсації наслідків торговельної політики Трампа. Питання тісніших торговельних зв'язків у Євразії обговорювалися під час [саміту](#) ШОС, який відбувся 31 серпня-1 вересня у Китаї.

Отже, довгостроковим наслідком зростання протекціонізму може стати перебудова ланцюгів постачання з урахуванням нової торговельної політики та посиленої фрагментації ринків. Це зробить світову торгівлю більш орієнтованою на надійність партнерів, їхню передбачуваність і безпеку, а не ефективність. Витрати зростуть, а отже, світова торгівля і економіка розвиватимуться повільніше.

Ще один важливий наслідок нової торговельної політики США – це вплив на міжнародні домовленості, зокрема на інституційну спроможність СОТ. Відбулося фактичне нехтування домовленостями у рамках ГАТТ/СОТ щодо рівня ввізних мит та їх передбачуваності з боку США. Лавина додаткових мит США під приводом вимог національної безпеки, що трактується максимально широко, створює «вікно можливостей» і для інших країн слідувати цим шляхом. Однак поки не очевидно, чи будуть ці «можливості» використані, чи усвідомлення важливості міжнародної торгівлі, що базується на правилах, вбереже СОТ.

І головне, рівень невизначеності умов доступу на ринки, який стрімко зріс від початку другої каденції Трампа, залишається високим, хоча й нижче піку весни 2025 року. А невизначеність є одним із нематеріальних, але дуже впливових чинників економічного розвитку й міжнародної торгівлі зокрема. У ситуації невизначеності інвестиції сповільнюються, а торгівля зменшується, а отже, й світова економіка, яка й так зазнала важкого удару через зростання мит, отримує додатковий негативний шок.

Підсумовуючи, активізація протекціонізму гальмує зростання світової торгівлі та негативно впливає на економіки країн світу, з очікуваними найбільшими короткостроковими втратами для США, які й ініціювали зміни у торговельній політиці. Більш тривалими наслідками цих змін стануть переорієнтація торговельних потоків, фрагментація торгівлі та її більша зосередженість у рамках певних формальних чи неформальних союзів, що зменшить ефективність глобальних ланцюгів вартості, а відтак, вестиме до глобального переходу на повільнішу траєкторію економічного зростання. Збереження високого рівня невизначеності щодо нових рішень торговельної політики США, остаточних умов торговельних угод, перспективи щодо досягнення стабільних домовленостей між США та Китаєм, реакції світу на переорієнтацію торговельних потоків тощо – це ще один фактор, який продовжить гальмувати світову торгівлю у найближчому майбутньому.

Вплив, ризики та можливості для України

Україна, як і переважна більшість країн світу, стикається зі зростанням ввізних мит при експорті на ринок США.

Для більшості товарів додаткове мито складає 10%, оскільки Україна чистий імпортер товарів зі США, а отже, не потрапила до переліку країн, щодо яких адміністрацією президента Трампа були запропоновані підвищені ставки.

Водночас до України застосовуються спеціальні додаткові мита, зокрема на сталь та вироби з них, які є основним товаром українського експорту до США. Більше того, у квітні США скасували виключення із захисних мит, які були введені адміністрацією Дж.Байдена у 2022 році для послаблення впливу на українську економіку наслідків повномасштабної агресії РФ.

Таким чином, першим безпосереднім наслідком змін у торговельній політиці США у 2022 році стало погіршення доступу українських товарів до ринку США, хоча й не такою мірою, як для багатьох інших країн. За [оцінками](#) Global Trade Alert, ефективне середньозважене ввізне мито для України складає 17,7%, що суттєво вище середньозваженого мита відповідно до режиму найбільшого сприяння (0,5%), яке країна мала до змін 2025 року.

У 2024 році, за [даними](#) Global Trade Alert, США імпортували з України товарів на суму 1166 млн доларів США. Найбільше імпорт з України постраждав від запровадження мит на сталь та вироби з неї, дія 50% мита поширюється на 18% імпорту (210 млн доларів США). Ще 3% (32 млн) стикнулись з митами на автомобілі та запчастини до них. До 71% (828 млн) застосовується базова 10-відсоткова ставка мита «у відповідь», й лише 8% (96 млн) наразі не зазнали впливу додаткових мит.

Окрім ризиків, пов'язаних із погіршенням умов доступу на ринок, існує ще кілька важливих опосередкованих наслідків:

- ▶ Зростання конкуренції на інших ринках, оскільки найбільший світовий ринок став більш закритим та менш передбачуваним, що веде до переорієнтації торговельних потоків деінде;
- ▶ Зростання ймовірності застосування захисних заходів на ринках країн-партнерів у відповідь на переорієнтацію торговельних потоків, що призведе до погіршення доступу до цих ринків і подальшого зростання конкуренції на ринках, які не застосовують захисні механізми;
- ▶ Подальше послаблення механізмів COT.

Для протидії цим ризикам Україні важливо не лише підвищувати власну конкурентоспроможність, але й спробувати захистити доступ до ключових для країни ринків, у першу чергу – до ринку ЄС.

У червні 2025 року Євросоюз продовжив [мораторій](#) на застосування спеціальних захисних заходів щодо українських чорних металів та виробів з них ще на три роки. Автономні торговельні преференції, які ЄС ввів для України у червні 2022 року, тимчасово скасовували не лише тарифні квоти, але й антидемпінгові та спеціальні захисні заходи, які в першу чергу стосувались чорних металів та створювали суттєві перепони для експорту (у 2018-2019 роках після їх запровадження [експорт](#) українських чорних металів та виробів з них у ЄС зменшився на 227 млн доларів США або понад 5%).

На тлі стрімкого зростання ввізних мит на чорні метали в США, а також проблем з логістикою, збереження безмитного доступу на ринок ЄС є пріоритетним. Хоча відразу треба зауважити, що структура українського експорту чорних металів в ЄС та США відрізняється, що зменшує можливості переорієнтації.

Наразі ЄС розробляє нові механізми захисту ринку після завершення дії захисних заходів, які щодо чорних металів мають припинити діяти вже у 2026 році, коли очікується зростання імпорту на тлі стрімкого погіршення доступу до ринку США. У цій ситуації важливо зберегти відкритий доступ для України.

Якщо говорити про можливості, які створюються новою торговельною політикою США, їх кілька, але вони менш певні, ніж ризики.

Одна з можливостей – це, за умови погіршення умов доступу американських товарів до ринків країн-партнерів, спробувати зайти на ці ринки замість США. Поточна ефективна ставки ввізного мита для України на ринку США в середньому на 5,1% краще, ніж для конкурентів, що створює певні можливості розширення експорту, хоча вони обмежені, оскільки загальний попит США на імпорт падає, бо ціни на імпортні товари зросли.

Якщо говорити про секторальні можливості, потенційні вигоди стосуються в першу чергу продовольства, де Україна має значні конкурентні переваги, і де тарифи нижчі, ніж для металів. Наприклад, мито на неферментований яблучний сік, який займає четверту позицію у експорті України до США у 2024 році, для України складає 10%, що на 18,2% краще, ніж для конкурентів. Однак не для всіх продовольчих товарів Україна має суттєві відносні переваги щодо мит. Так, ефективна ставка ввізного мита на соняшникову олію – другий за значущістю товар серед українського експорту в США – становить 13%, що лише на 1% менше порівняно з конкурентами.

Також, оскільки Україна має нижчий рівень додаткових ввізних мит на ринку США, ніж, наприклад, ЄС, потенційно привабливою опцією може здаватися постачання на ринок США товарів через Україну із застосуванням до них мита, яке діє щодо українських товарів.

Важливо розуміти, що прямого перевантаження у цьому випадку бути не може. Для того, щоб товар обкладався в США митом як саме український, а не той, що походить з країни-партнера, важливо дотримуватися правил походження, що вимагає забезпечення достатньо рівня переробки (створення доданої вартості) саме в країні походження, тобто в Україні. Отже, це можливо лише за умови перенесення в Україну виробництва. Однак таке перенесення вимагає часу та має бути економічно обґрунтованим, тобто витрати на виробництво в Україні, зокрема у кошти на перенесення, мають бути нижчими, аніж витрати на додаткове мито. Зважаючи на високі безпекові ризики, логістичні проблеми, дефіцит робочої сили та незавершені інституційні реформи, баланс вигід та витрат від перенесення, дуже ймовірно, буде не на користь України.

Також активізація експорту, особливо якщо Україна стане чистим експортером в США, може призвести до збільшення ввізних мит для України в США, оскільки саме цей фактор став причиною високих додаткових мит від самого початку, що нівелює потенційні виграші.

Таким чином, для України, як і для решти світу, баланс вигравів та програшів від зміни торговельної політики США схиляється у бік програшів. Українські товари на ринку США стали дорожчими, а отже страждають від загального скорочення попиту на імпорт, хоча Україна й має відносну перевагу, оскільки до країни застосовується наразі базова ставка ввізного мита. Також Україна може суттєво постраждати від посилення конкуренції на інших ринках через перенаправлення товарних потоків, а також від можливих контр-заходів країн, які будуть боротися з надмірним імпортом. За цих умов важливим є збереження безмитного доступу на ринок ЄС з мінімальною кількістю виключень, що також означає уникнення застосування до України нових захисних заходів або їх замінників.

Висновки та рекомендації

Нова торговельна політика США створила непересічні виклики для світової торгівлі. Протягом лютого-серпня 2025 року було запроваджено численні «санкційні» та секторальні мита, а також мита «у відповідь», які підвищили ефективний рівень тарифного захисту до майже 20%, що значно вище, ніж на початку року.

Доступ погіршився фактично для всіх країн світу, однак погрози подальшого стрімкого зростання мит у випадку застосування контр-заходів, а також існування інших спільних інтересів, наприклад, у сфері безпеки (це питання не розглядалось у даній роботі, але такий фактор є надзвичайно важливим для розуміння відносин традиційних союзників зі США) змусили більшість країн бути стриманими. Більше того, це стало інструментом згоди на асиметричні домовленості.

Станом на кінець серпня США повідомили про досягнення домовленостей із дванадцятьма партнерами, серед яких ЄС, Сполучене королівство, Японія та Південна Корея. Домовленості містять зобов'язання США застосовувати меншу, ніж початково було оголошено, ставку мита «у відповідь» та зобов'язання щодо зниження (непідвищення) секторальних мит, що по факту все одно означає як мінімум п'яти-восьмикратне зростання ефективних мит, а натомість країни-партнери як мінімум зобов'язались активно купувати американські товари та інвестувати в економіку США, а як максимум – майже повністю відкрити свої ринки (скасувати мита).

Осібнo варто розглядати домовленості з Китаєм, які наразі є тимчасовими і які були укладені після місяця торговельної війни. США і Китай зобов'язалися взаємно знизити додаткові мита, які були введені у 2025 році, хоча умови доступу Китаю до ринку США все одно залишаються гіршими, ніж для більшості партнерів.

Важливо розуміти, що всі досягнуті угоди, не лише тимчасові домовленості з Китаєм, не є юридично зобов'язуючими документами, а виступають політичними домовленостями. Не зрозуміло, як довго триватимуть перемовини щодо формування остаточних текстів, чи зможуть країни їх ратифікувати, а такі рішення зазвичай вимагають згоди парламенту, якщо буде йти мова про одностороннє відкриття ринку країн-партнерів при одночасному закритті ринку США. Таким чином, поки не зрозуміло, чи будуть всі оголошені домовленості виконані. Звичайно, це не стосується домовленостей, які можуть бути виконані рішенням виконавчої влади, як-от встановлення рівня додаткових мит адміністрацією США (принаймні поки що), або зміна тарифних квот урядами країн-партнерів. Також більш реалістичними виглядають зобов'язання щодо купівлі американських товарів та інвестицій.

Для світової економіки зміни торговельної політики США означають гальмування торгівлі та розвитку, зростання невизначеності, переорієнтацію потоків, активізацію протекціонізму на інших ринках, а отже, зміни у глобальних ланцюгах доданої вартості та фрагментацію торгівлі.

Для України – це загальне погіршення доступу до ринку США, а також посилення конкуренції на інших ринках та ризик погіршення доступу до них внаслідок захисних заходів, спрямованих проти шкідливого зростання імпорту. Й хоча Україна належить до країн із базовою ставкою мит «у відповідь», значного потенціалу для виграшу поточні зміни не мають.

Зважаючи на високу невизначеність, головною стратегією України, як й інших країн, має стати розбудова міцніших союзів із пріоритетними партнерами. Для України це ЄС, отже, в першу чергу важливо зберегти максимально вільний та передбачуваний доступ до цього ринку. Інше завдання – збереження доступу до інших ринків, у тому числі через зони вільної торгівлі, які включають незастосування захисних заходів. Це може бути досягнуто, серед іншого, через набуття членства в ЄС й отримання доступу до мережі угод про вільну торгівлю Євросоюзу. І третім важливим завданням залишається підвищення конкурентоспроможності країни.